

การพัฒนาตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ของธุรกิจบริการที่มีผลต่อเศรษฐกิจการคลังของประเทศไทย*

The Development of Causal Factors Model Due to Corona Virus Disease-19 of Services Business Affecting Fiscal Policy of Thailand

มานิตย์ สิงห์ทองชัย

Manit Singthongchai

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Faculty of Management Science, Nakhon Sawan Rajabhat University, Thailand.

Corresponding Author's Email: manit.s@nsru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ของธุรกิจบริการที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจการคลังของประเทศไทย และ 2) เพื่อพัฒนาตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ของธุรกิจบริการในการพยากรณ์แนวโน้มและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการคลังของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ธุรกิจบริการในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเก็บข้อมูลจากผู้จัดการหรือผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 440 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมานด้วยตัวแบบสมการโครงสร้างและสมการเส้นตรงเชิงถดถอย

ผลการวิจัย พบว่า 1) ค่าอิทธิพลของปัจจัยทางตรงจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อตัวแปรกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ ซึ่งมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลกระทบต่อตัวแปรภาวะเศรษฐกิจการคลัง ได้แก่ การป้องกันควบคุมโรคตามกฏอนามัยระหว่างประเทศ และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ โดยได้รับค่าอิทธิพลทางอ้อมผ่านกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบและอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลกระทบต่อตัวแปรความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และอิทธิพลทางอ้อมจากการแพร่เชื้อโควิด-19 และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ โดยผ่านการป้องกันควบคุมโรคตามกฏอนามัยระหว่างประเทศ และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ และ 2) ตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 สามารถอธิบายภาวะเศรษฐกิจการคลัง และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ตัวแปรแหล่งกำเนิดของเชื้อ ความรุนแรงของโรค การป้องกันการแพร่เชื้อโรค การปิดประเทศเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด ความผิดปกติของข้อมูลภาวะเศรษฐกิจการคลัง และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ไวรัสโควิด-19; เศรษฐกิจการคลัง; ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

*Received August 25, 2020; Revised November 1, 2020; Accepted March 9, 2021

Abstract

The objective of this research paper is to 1) study the influence of causal factors due to corona virus disease-19 of service business affect the fiscal economy of Thailand and 2) to develop a causal factor model due to corona virus disease-19 of service business to forecast trends and fiscal stability of Thailand. The sample group used in this research is service business in Bangkok and Metropolitan area, data were collected from 440 samples of responsible managers or representatives. The research instruments were questionnaires for data analysis, inferential statistics with the method of analyzing the structural equation model and how to regressive linear equation.

The results showed that 1) the factor of direct influence due to corona virus disease-19. The affected group variable which directly and indirectly influences the economic and fiscal conditions, such as disease prevention and control according to international health rules, and groups of people who are affected it is influenced indirectly through the affected population and direct and indirect influences on economic growth variables. They were statistically significant at the 0.01 level and indirectly influenced of due to corona virus disease-19, and groups of people who are affected through disease prevention and control in accordance with international health rules and those affected; and 2) the econometrics model can explain fiscal conditions, and economic growth of the country Variable source of infection the severity of the disease preventing the transmission of pathogens shutting down the country to prevent the epidemic and anomalies of fiscal economic conditions and economic growth is related to the dependent variable statistically significant at the level of 0.01

Keywords: Corona Virus Disease-19; Fiscal Policy; Economic Growth

บทนำ

ท่ามกลางสถานการณ์การระบาดของแพร่เชื้อโควิด-19 ระบาดไปทั่วโลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อทุกมิติของชีวิต มนุษย์ที่นอกเหนือจากผลกระทบทางสุขภาพ ก็คือ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ที่ส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไปสู่ทั้งอุตสาหกรรมต้นน้ำ (upstream) ของภาคบริการ การขนส่ง และธุรกิจด้านการค้าปลีกต่าง ๆ ทางลบด้านอุปทานการผลิต (adverse supply shock) และการใช้ชีวิตประจำวันในสภาวะการขาดแคลนสินค้า เช่น หน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ และอุปกรณ์ทางการแพทย์ หรือแม้กระทั่งการกักตุนสินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆ การทำให้ระดับราคาสินค้าและค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้น ขณะที่ Cheewatrakoolpong (2020) กล่าวว่า การขาดแคลนสินค้าน่าจะยังเป็นเหตุการณ์ที่ไม่รุนแรงมากนัก แต่ปัญหาห่วงโซ่การผลิตหยุดชะงักนั้นอาจจะเป็นปัญหารุนแรงและก่อให้เกิดเศรษฐกิจถดถอย

มากกว่า เนื่องจากระบบการผลิตสินค้าดังกล่าวมาจากสายพานการผลิตในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศคู่ค้าที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ซึ่งไม่ว่าจะย้ายฐานการผลิตไปที่ใดก็ยังคงเจอปัญหาการหยุดชะงักของห่วงโซ่การผลิตที่ไม่สามารถผลิตได้ทุกสินค้าหรือทุกชิ้นส่วนด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะกับประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยที่ระบบเศรษฐกิจจำต้องพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ Thitinanphong (2020) กล่าวว่า เศรษฐกิจไทยมีการเติบโตในปัจจุบันต่ำกว่าที่เป็นมาจากข้อมูลอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (real GDP growth rate) ประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2562 – 2563 มีอัตราต่ำกว่าในปี พ.ศ. 2561 เนื่องจากเศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบจากปัจจัยความไม่แน่นอนภายนอก สอดคล้องภาวะเศรษฐกิจโลกที่มีโอกาสเข้าสู่ภาวะถดถอย (recession) ในปี พ.ศ. 2563 คาดการณ์ว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทยมีโอกาสดีดลง (Export-Import Bank of Thailand, 2019)

ดังนั้นการกำหนดนโยบายการเงินและการคลังพร้อมการออกมาตรการที่เหมาะสมเข้ามากำกับดูแลเศรษฐกิจไทยอย่างทันท่วงทีเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะมาตรการด้านการคลังจากภาครัฐที่ต้องช่วยเหลือเยียวยาผลกระทบจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ทั้งทางตรงทางอ้อม เพื่อบรรเทาและป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อภาคการผลิตและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เศรษฐกิจยังขับเคลื่อนต่อไปได้ ซึ่ง Kapilkarn and Thongsorn (2020) กล่าวว่า การช่วยเหลือต้องมีมิติในลักษณะที่มุ่งให้ครอบคลุมทุกภาคส่วน เช่น การยืดระยะเวลาในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การหักลดหย่อนเบี้ย ประกันสุขภาพ การบรรเทาภาระการจ่ายค่าน้ำค่าไฟ การลดภาระค่าธรรมเนียมค่าเช่า ค่าตอบแทนในการให้บริการของส่วนราชการ การลดเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม การเพิ่มเงินช่วยเหลือผู้ประกันตนที่ขอรับ สิทธิประโยชน์กรณีว่างงาน รวมถึง มาตรการเสริมสภาพคล่องในวงกว้างจากทั้งระบบธนาคารและสำนักงานธนาคารพาณิชย์ และมิติที่มุ่งให้สามารถสนับสนุนและเยียวยาได้อย่างตรงจุด เช่น การให้ค่าเสียหายแก่บุคลากรทางการแพทย์พร้อมกับยกเว้นภาษีเงินได้ในส่วนนั้น ๆ การสนับสนุนเงินแก่ผู้ประกอบการอาชีพอิสระนอกระบบประกันสังคม ซึ่งแน่นอนว่า ทุกคนคงอยู่ในสถานะที่ไม่ว่าเงินช่วยเหลือเยียวยาจะมีมากเท่าใดก็ไม่มีทางชดเชยความสูญเสียทั้งทางรายได้และความรู้สึกที่กำลังเผชิญอยู่ได้ นอกจากนี้ มาตรการที่ภาครัฐควรกระทำเร่งด่วนหลังจากนี้คือ มาตรการบรรเทาหรือมาตรการเยียวยาและช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะธุรกิจขนาดเล็กที่สายพานการผลิตไม่ยาวและได้รับผลกระทบหนักรวมถึงมาตรการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาคท่องเที่ยว ภาคการผลิต ภาคบริการหรือแม้แต่ลูกจ้างพนักงาน

จากปัญหาและหลักการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ของธุรกิจบริการที่มีผลต่อเศรษฐกิจการคลังของประเทศไทย สามารถนำผลการวิเคราะห์มาประยุกต์ใช้เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในมาตรการและนโยบายรัฐบาลในการบริหารจัดการเศรษฐกิจคลัง รวมถึงการพิจารณาถึงแนวทางและความเป็นไปได้ในมาตรการในการเยียวยาและได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากรัฐบาลทางการเงินเพื่อให้ผู้ประกอบการอยู่รอดและสามารถขับเคลื่อนธุรกิจบริการไปข้างหน้าจนเกิดการหมุนเวียนของทั้งสินค้า บริการ เงินทุน คน และข้อมูลต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกันอย่างต่อเนื่องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ของธุรกิจบริการที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจการคลังของประเทศไทย
- 2) เพื่อพัฒนาตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ของธุรกิจบริการในการพยากรณ์แนวโน้มและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการคลังของประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ธุรกิจบริการที่แยกประเภทตามกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติตัวแบบสมการโครงสร้าง (structural equation model) จากกรอบแนวคิดในการวิจัยมีตัวแปรแฝง (latent variables) จำนวน 5 ตัวแปร และมีตัวแปรสังเกตได้ (observed variables) จำนวน 22 ตัวแปร ซึ่งในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างควรมีขนาดตั้งแต่ 15 ถึง 20 เท่าของจำนวนตัวแปรสังเกตได้ จึงจะถือว่าเป็นขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ตัวแปรพหุ (Hair, et al., 2006) ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมและเพียงพอควรมีจำนวนตั้งแต่ $15 \times 22 = 330$ ถึง $20 \times 22 = 440$ ตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างในภาคการบริการที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น และใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีติดต่อทางอีเมล และวิธีเก็บข้อมูลในแบบสอบถามออนไลน์จากกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร หรือ หัวหน้างาน หรือ ผู้ปฏิบัติงาน จำนวน แห่งละ 1 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (inferential analysis) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (structural equation model: SEM) และวิธีสมการเส้นตรงเชิงถดถอย (multiple linear regressions) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (ordinary least squares: OLS)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ของธุรกิจบริการที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจการคลังของประเทศไทย สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 การศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ของธุรกิจบริการที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจการคลังของประเทศไทย พบว่า ค่าดัชนีความกลมกลืนยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แต่ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับตัวแบบ (model modification) ด้วยการปรับพารามิเตอร์โดยยินยอมให้ผ่อนคลายเป็นเบื้องต้นโดยให้ค่าความคลาดเคลื่อนสัมพันธ์กันได้ ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของตัวแบบโดยรวมหลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับตัวแบบ พบว่า ตัวแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนทั้ง 6 ดัชนีที่ผ่านเกณฑ์การยอมรับคือค่าดัชนี $\chi^2 = 135.01$, $df = 124$, $\chi^2/df = 1.089$, $p\text{-value} = 0.235$, $RMSEA = 0.014$, $SRMR = 0.017$,

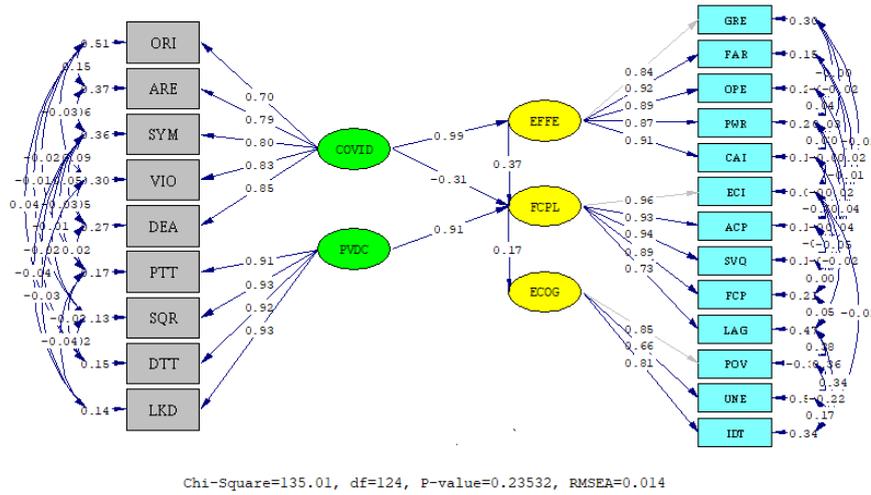
CFI = 1.00, GFI=0.97, AGFI= 0.94 โดยดัชนีความสอดคล้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ χ^2/df มีค่าน้อยกว่า 2 ดัชนี RMSEA และ SRMR มีค่าน้อยกว่า 0.05 และดัชนี CFI, GFI, AGFI มีค่ามากกว่า 0.95 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ซึ่งสรุปได้ว่า การพัฒนาตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ของธุรกิจบริการที่มีผลต่อเศรษฐกิจการคลังของประเทศไทย ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สำหรับผลการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างความสัมพันธ์การแพร่เชื้อโควิด-19 กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ การป้องกันควบคุมโรคตามกฎหมายระหว่างประเทศ ภาวะเศรษฐกิจการคลัง และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ด้วยวิธีการ Maximum Likelihood ตามสมมติฐาน พบว่า ค่าดัชนีความกลมกลืนยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่คำนวณได้คือ ค่า $\chi^2 = 1017.26$, $df = 203$, $p\text{-value} = 0.000$, CFI = 0.98, GFI = 0.83, AGFI = 0.78, RMSEA = 0.096 และ SRMR= 0.051 ซึ่งค่าสถิติที่สำคัญบางตัวยังไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ (Joreskog, Karl, and Sorbom, 1996) ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการปรับตัวแบบ (model modification) โดยพิจารณาจากคำแนะนำในการปรับพารามิเตอร์ในตัวแบบด้วยค่าดัชนีปรับตัวแบบ (model modification indices: MI) จากนั้นปรับพารามิเตอร์โดยยินยอมให้ผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้น ให้ค่าความคลาดเคลื่อนสัมพันธ์กันได้ จนกระทั่งค่าดัชนีความกลมกลืนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รายละเอียดในการปรับแก้ตัวแบบเพื่อให้มีความสอดคล้องกลมกลืน (model fit) กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของตัวแบบโดยรวมหลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับตัวแบบ ทำให้สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ได้ดังตารางที่ 1 และภาพที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของตัวแบบสมมติฐาน(hypothesis model)

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์	ค่าดัชนีที่วัดได้	ผลการพิจารณา
χ^2/df (135.01/124)	< 2.00	1.089	ผ่านเกณฑ์
CFI	≥ 0.95	1.00	ผ่านเกณฑ์
GFI	≥ 0.95	0.97	ผ่านเกณฑ์
AGFI	≥ 0.90	0.94	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< 0.05	0.014	ผ่านเกณฑ์
SRMR	< 0.05	0.017	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความกลมกลืนของตัวแบบ พบว่า ตัวแบบสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนทั้ง 6 ดัชนีที่ผ่านเกณฑ์ การยอมรับ คือค่าดัชนี $\chi^2/df = 1.089$, CFI = 1.00, GFI = 0.97, AGFI = 0.94, RMSEA = 0.014 และ SRMR = 0.017 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ตัวแบบตัวแบบสมการเชิงโครงสร้างมีความเหมาะสม กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของตัวแบบสมมติฐาน(hypothesis model)

ผลการวิเคราะห์เส้นทางของอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อตัวแปรกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ (EFFE) พบว่าตัวแปรดังกล่าวได้รับอิทธิพลทางตรงจากการแพร่เชื้อโควิด-19 (COVID) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.99 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรการพัฒนาตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ของธุรกิจบริการที่มีผลต่อเศรษฐกิจการคลังของประเทศไทย

ปัจจัยผล	EFFE			FCPL			ECOG		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
COVID	0.99**	-	0.99**	-0.31*	0.37**	0.06	-	0.01	0.01
	(0.05)	-	(0.05)	(0.55)	(0.49)	(0.10)	-	(0.02)	(0.02)
	21.30	-	21.30	-2.14	2.76	0.58	-	0.58	0.58
PVDC	-	-	-	0.91**	-	0.91**	-	0.16**	0.16**
	-	-	-	(0.11)	-	(0.11)	-	(0.04)	(0.04)
	-	-	-	8.58	-	8.58	-	3.87	3.87
EFFE	-	-	-	0.37**	-	0.37**	-	0.06	0.06
	-	-	-	(0.49)	-	(0.49)	-	(0.09)	(0.09)
	-	-	-	2.57	-	2.57	-	0.75	0.75
FCPL	-	-	-	-	-	-	0.17**	-	0.17**
	-	-	-	-	-	-	(0.04)	-	(0.04)
	-	-	-	-	-	-	4.31	-	4.31

ค่าสถิติ Chi-square = 135.01, df = 124, p-value = 0.235, CFI = 1.00, GFI = 0.97, AGFI = 0.94, SRMR = 0.017, RMSEA = 0.014

ตัวแปร	ORI	ARE	SYM	VIO	DEA	PTT	SQR	DTT	LKD
ความเที่ยง	0.49	0.63	0.64	0.70	0.73	0.83	0.87	0.85	0.86
ตัวแปร	GRE	FAR	OPE	PWR	CAI	ECI	ACP	SVQ	FCP
ความเที่ยง	0.70	0.85	0.80	0.76	0.83	0.93	0.86	0.89	0.79
ตัวแปร	LAG	POV	UNE	IDT					
ความเที่ยง	0.53	0.68	0.44	0.66					

ปัจจัยผล	EFFE			FCPL			ECOG		
ปัจจัยเหตุ	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
สมการโครงสร้างของตัวแปร			EFFE	FCPL	ECOG				
R Square			0.98	0.93	0.83				
เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง									
ตัวแปรแฝง	EFFE	FCPL	ECOG	COVID	PVDC				
EFFE	1								
FCPL	0.92	1							
ECOG	0.16	0.17	1						
COVID	0.99	0.92	0.16	1					
PVDC	0.94	0.96	0.17	0.95	1				

* $p < 0.05$ ** $p < 0.01$

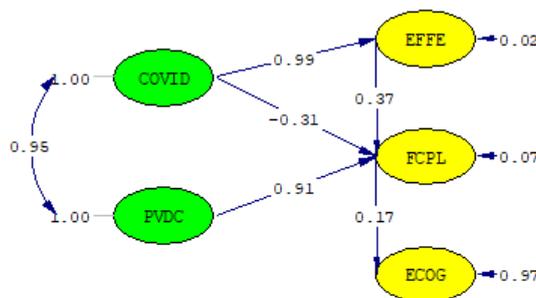
จากตารางที่ 2 แสดงการทดสอบความสอดคล้องของการพัฒนาตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ของธุรกิจบริการที่มีผลต่อเศรษฐกิจการคลังของประเทศไทย ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ $\chi^2 = 135.01$, $df = 124$, $\chi^2/df = 1.089$, $p\text{-value} = 0.235$, $RMSEA = 0.014$, $SRMR = 0.017$, $CFI = 1.00$, $GFI = 0.97$, $AGFI = 0.94$ โดยดัชนี ความสอดคล้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ χ^2/df มีค่าน้อยกว่า 2 ดัชนี $RMSEA$ และ $SRMR$ มีค่าน้อยกว่า 0.05 และดัชนี CFI , GFI , $AGFI$ มีค่ามากกว่า 0.95 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ซึ่งสรุปได้ว่า การพัฒนาตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ของธุรกิจบริการที่มีผลต่อเศรษฐกิจการคลังของประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.44 - 0.93 โดยตัวแปรที่มีความเที่ยงสูงสุด คือ ภาวะเศรษฐกิจการคลัง ด้านดัชนีด้านเศรษฐกิจ (ECI) ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.93 รองลงมาคือ ภาวะเศรษฐกิจการคลัง ด้านบริการภาครัฐ (SVQ) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 การป้องกันควบคุมโรคตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ ด้านมาตรการควบคุมการติดเชื้อ (SQR) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87 ส่วนตัวแปรที่มีความเที่ยงต่ำสุด คือ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ด้านอัตราการว่างงาน (UNE) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.44

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของสมการโครงสร้างตัวแปรแฝงภายใน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ มีค่าเท่ากับ 0.98 หรือตัวแปรในตัวแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนของกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ (EFFE) ได้ร้อยละ 98 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของภาวะเศรษฐกิจการคลัง มีค่าเท่ากับ 0.93 หรือตัวแปรในตัวแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนของภาวะเศรษฐกิจการคลัง (FCPL) ได้ร้อยละ 93 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มีค่าเท่ากับ 0.83 หรือตัวแปรในตัวแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (ECOG) ได้ร้อยละ 83

เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงมีค่าอยู่ระหว่าง 0.16 ถึง 0.99 โดยตัวแปร 6 คู่เป็นความสัมพันธ์แบบมีทิศทางเดียวกัน คือ มีค่าความสัมพันธ์เป็นบวก โดยตัวแปรแฝงที่มีความสัมพันธ์กันสูงมาก ($r > 0.8$) มีจำนวน 6 คู่ และตัวแปรแฝงที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r < 0.4$) จำนวน 4 คู่ โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุด คือ กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ (EFFE) กับการแพร่เชื้อโควิด-19 (COVID) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.99 ($r = 0.99$) ส่วนคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ (EFFE) กับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (ECOG) และ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (ECOG) กับการแพร่เชื้อโควิด-19 (COVID) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.16 ($r = 0.16$) เท่ากัน

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อตัวแปรกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ (EFFE) พบว่า ตัวแปรดังกล่าวได้รับอิทธิพลทางตรงจากการแพร่เชื้อโควิด-19 (COVID) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.99 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อตัวแปรภาวะเศรษฐกิจการคลัง (FCPL) พบว่า ตัวแปรดังกล่าวได้รับอิทธิพลทางตรงจากการแพร่เชื้อโควิด-19 (COVID) การป้องกันควบคุมโรคตามกฏอนามัยระหว่างประเทศ (PVDC) และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ (EFFE) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ- 0.31, 0.91 และ 0.37 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 นอกจากนี้ยังพบว่า ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการแพร่เชื้อโควิด-19 (COVID) โดยผ่านกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ (EFFE) มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.37 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อตัวแปรความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ(ECOG) พบว่า ตัวแปรดังกล่าวได้รับอิทธิพลทางตรงจากภาวะเศรษฐกิจการคลัง (FCPL) โดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.17 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ยังพบว่า ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการแพร่เชื้อโควิด-19 (COVID) และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ (EFFE) โดยผ่านการป้องกันควบคุมโรคตามกฏอนามัยระหว่างประเทศ (PVDC) และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ (EFFE) มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.01 และ 0.06 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจาก การป้องกันควบคุมโรคตามกฏอนามัยระหว่างประเทศ (PVDC) โดยผ่านการป้องกันควบคุมโรคตามกฏอนามัยระหว่างประเทศ (PVDC) และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ (EFFE) มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.16 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังภาพที่ 2

Chi-Square=135.01, df=124, P-value=0.23532, RMSEA=0.014

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในการพัฒนาตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ของธุรกิจบริการที่มีผลต่อเศรษฐกิจการคลังของประเทศไทย

(2) วัตถุประสงค์ที่ 2 การพัฒนาตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ของธุรกิจบริการในการพยากรณ์แนวโน้มและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการคลังของประเทศไทย พบว่า สมการถดถอยเชิงซ้อนของตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ของธุรกิจบริการในการพยากรณ์แนวโน้มและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการคลังของประเทศไทยในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปได้ ดังนี้

$$Y_{10} = -0.609 + 0.121 * X_{11} + 0.147 * X_{12} + 0.026 X_{13} + 0.133 ** X_{14} + 0.114 * X_{15} + 0.069 X_{16} - 0.024 X_{17} + 0.113 * X_{18} + 0.311 ** X_{19} + 0.123 ** X_{110}$$

จากผลการวิเคราะห์ตัวแบบระดับกรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณาจาก R^2 เท่ากับ 0.905 กล่าวได้ว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ แหล่งกำเนิดของเชื้อ พื้นที่เสี่ยงการระบาดของโรค อาการของการติดเชื้อ ความรุนแรงของโรค อัตราการเสียชีวิต การป้องกันการแพร่เชื้อโรค มาตรการควบคุมการติดเชื้อ การกักกันตัว การปิดประเทศ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาด และความผิดปกติของข้อมูลภาวะเศรษฐกิจการคลัง และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มีอิทธิพลและสามารถอธิบายภาวะเศรษฐกิจการคลัง และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 90.5 โดยพบว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตัวแปรความรุนแรงของโรค (X_{14}) การปิดประเทศเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด (X_{19}) และความผิดปกติของข้อมูลภาวะเศรษฐกิจการคลัง และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (X_{110}) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนตัวแปรอิสระ ได้แก่ แหล่งกำเนิดของเชื้อ (X_{11}) พื้นที่เสี่ยงการระบาด (X_{12}) อัตราการเสียชีวิต (X_{15}) และการกักกันตัว (X_{18}) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อาการของการติดเชื้อ (X_{13}) การป้องกันการแพร่เชื้อโรค (X_{16}) และมาตรการควบคุมการติดเชื้อ (X_{17}) ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม

การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนของตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ของธุรกิจบริการในการพยากรณ์แนวโน้มและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการคลังของประเทศไทย ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สามารถสรุปได้ดังนี้

$$Y_{20} = -0.137 + 0.122 ** X_{21} + 0.031 X_{22} + 0.016 X_{23} + 0.109 X_{24} + 0.118 * X_{25} + 0.117 * X_{26} + 0.155 * X_{27} + 0.104 X_{28} + 0.204 ** X_{29} + 0.141 ** X_{210}$$

จากผลการวิเคราะห์ตัวแบบระดับกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เมื่อพิจารณาจาก R^2 เท่ากับ 0.839 กล่าวได้ว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ แหล่งกำเนิดของเชื้อ พื้นที่เสี่ยงการระบาดของโรค อาการของการติดเชื้อ ความรุนแรงของโรค อัตราการเสียชีวิต การป้องกันการแพร่เชื้อโรค มาตรการควบคุมการติดเชื้อ การกักกันตัว การปิดประเทศเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด และความผิดปกติของข้อมูลภาวะเศรษฐกิจการคลัง และ

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มีอิทธิพลและสามารถอธิบายภาวะเศรษฐกิจการคลัง และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้ร้อยละ 83.9 โดยพบว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตัวแปรแหล่งกำเนิดของเชื้อ (X₂₁) การปิดประเทศเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด (X₂₉) และความผิดปกติของข้อมูลภาวะเศรษฐกิจการคลัง และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (X₂₁₀) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วน ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อัตราการเสียชีวิต (X₂₅) การป้องกันการแพร่เชื้อโรค (X₂₆) และมาตรการควบคุมการติดเชื้อ (X₂₇) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ พื้นที่เสี่ยงการระบาด (X₂₂) อาการของการติดเชื้อ (X₂₃) ความรุนแรงของโรค (X₂₄) และการกักกันตัว (X₁₈) ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม

การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนของตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ในการพยากรณ์แนวโน้มและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการคลังของประเทศไทย สามารถสรุปตัวแบบระดับประเทศได้ดังนี้

$$Y_{30} = -0.137 + 0.122^{**}X_{31} + 0.031X_{32} + 0.016X_{33} + 0.109X_{34} + 0.118^{*}X_{35} + 0.117^{*}X_{36} + 0.155^{*}X_{37} + 0.104X_{38} + 0.204^{**}X_{39} + 0.141^{**}X_{310}$$

จากผลการวิเคราะห์ตัวแบบระดับประเทศ เมื่อพิจารณาจาก R² เท่ากับ 0.879 กล่าวได้ว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ แหล่งกำเนิดของเชื้อ พื้นที่เสี่ยงการระบาดของโรค อาการของการติดเชื้อ ความรุนแรงของโรค อัตราการเสียชีวิต การป้องกันการแพร่เชื้อโรค มาตรการควบคุมการติดเชื้อ การกักกันตัว การปิดประเทศเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด และความผิดปกติของข้อมูลภาวะเศรษฐกิจการคลัง และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มีอิทธิพลและสามารถอธิบายภาวะเศรษฐกิจการคลัง และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ได้ร้อยละ 87.9 โดยพบว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตัวแปรแหล่งกำเนิดของเชื้อ (X₃₁) ความรุนแรงของโรค (X₃₄) การป้องกันการแพร่เชื้อโรค (X₃₆) การปิดประเทศเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด (X₃₉) และความผิดปกติของข้อมูลภาวะเศรษฐกิจการคลัง และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (X₃₁₀) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วน ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อัตราการเสียชีวิต (X₃₅) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ พื้นที่เสี่ยงการระบาด (X₂₂) อาการของการติดเชื้อ (X₂₃) มาตรการควบคุมการติดเชื้อ (X₃₇) และ การกักกันตัว (X₃₈) ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การแพร่เชื้อโควิด-19 มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ สรุปได้ว่า การแพร่เชื้อโควิด-19 นั้นมีผลกระทบโดยตรงต่อประชากรไทย ซึ่งจำเป็นต้องมีการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ พิริยะ ผลพิรุฬห์ (Pholphirul, 2020) กล่าวว่า การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 กำลังส่งผลกระทบต่อทั่วโลกเป็นวงกว้าง เริ่มต้นจากการมีผู้ติดเชื้อที่เมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน และแพร่กระจายไปทั่วโลก อันส่งผลให้เกิดผู้เจ็บป่วยและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นเชื้อไวรัสนี้ยังมี

ผลกระทบไปถึงการชะงักงันของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งการยกเลิกเที่ยวบิน การยกเลิกการจองโรงแรม การยกเลิกกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งลุกลามไปถึงการชะลอการผลิตในภาคอุตสาหกรรมทั่วโลกที่อยู่ภายใต้ระบบห่วงโซ่คุณค่าโลก อันส่งผลต่อเนื่องไปสู่ผลกระทบด้านการค้าและการลงทุนทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังรวมถึง การที่ประชาชนจะต้องเสียค่าใช้จ่ายกับการป้องกันการติดเชื้อ รวมไปถึง การที่คนจะต้องมีการกักตัวอยู่กับบ้านจนทำให้ขาดรายได้ จนลามมาถึงการเกิดความเครียดและปัญหาทางสุขภาพจิตตามมา ดังนั้นจึงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า เศรษฐกิจโลกของเรากำลังเข้าสู่วิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งมีที่มาจากวิกฤตสุขภาพ เป็นสำคัญ (Baker-McKenzie, 2020)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุสามารถอธิบายภาวะเศรษฐกิจ การคลัง และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ในทิศทางเดียวกัน สำหรับกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อภาวะเศรษฐกิจการคลัง สรุปได้ว่า ประชากรไทยซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงนั้น ได้ขาดรายได้จากการดำรงชีพโดยปกติซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคสินค้าตามไปด้วย สอดคล้องกับวิภารัตน์ ปันเปี่ยมรัชฎ์คณะ (Panpiamrat. et al. 2015) กล่าวว่า คริวเรือนอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ มีแนวโน้มที่มีความยืดหยุ่นต่อรายได้สูงสุด โดยมีการตอบสนองของการเปลี่ยนแปลงการบริโภคสินค้าประเภทต่าง ๆ ที่มีต่อการเพิ่มขึ้นของรายได้ มากกว่าคริวเรือนอื่น ๆ อันเนื่องมาจากการประกาศพระราชบัญญัติฉุกเฉิน พ.ศ. 2563 เพื่อยับยั้งการแพร่เชื้อโควิด-19 อีกทั้ง การสนับสนุนด้านการเงินจากรัฐบาลนั้น ไม่ได้ครอบคลุมประชากรไทยทั้งหมดทั่วประเทศ เนื่องจากงบประมาณซึ่งไม่เพียงพอ สอดคล้องกับพิริยะ ผลพิรุฬห์ (Pholphirul, 2020) กล่าวว่า การเกิดผลกระทบต่อการทำงาน ค่าจ้าง ความยากจน และความเหลื่อมล้ำนั้น เมื่อมีผู้เจ็บป่วยจากการติดเชื้อเป็นจำนวนมาก ย่อมส่งผลไปสู่การสูญเสียรายได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายภายในคริวเรือน โดยเฉพาะกับกลุ่มผู้สูงอายุซึ่งจะมีแนวโน้มของการติดเชื้อไวรัสนี้มากที่สุด โดยการสูญเสียงานหรือเสียรายได้นี้จะมีโอกาสเกิดขึ้นกับคนที่มีฐานะยากจนที่เป็นแรงงานนอกระบบ (informal worker) มากกว่าคนที่มีรายได้แน่นอนจากงานประจำ และมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นในประเทศด้อยพัฒนา/กำลังพัฒนามากกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว

นอกจากนี้ ผลการศึกษาพบว่า การป้องกันควบคุมโรคตามกฎอนามัยระหว่างประเทศมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อภาวะเศรษฐกิจการคลัง สรุปได้ว่า การป้องกันควบคุมโรคตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์การอนามัยโลกโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันควบคุมโรคที่อาจมีผลกระทบต่อการเดินทางและการค้าขายระหว่างประเทศ ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขนี้ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อประเทศอื่นๆ จากการแพร่ระบาดของระหว่างประเทศและต้องอาศัยความร่วมมือจากนานาประเทศในการรับมือกับเหตุการณ์นั้น ซึ่งทำให้เกิดการหยุดชะงักของการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจทั่วโลก สอดคล้องกับเสาวณี จันทพงษ์ ทศพล ต้องหุ้ย และกัลยรัตน์ สุขเรือง (Chanthapong, Musthuy, and Sukrueng, 2020) กล่าวว่า สถานการณ์ที่ผ่านมาถือเป็นบททดสอบสำคัญที่ช่วยถอดบทเรียนให้สังคมไทย เช่น (1) การวางระบบจัดสรร ทรัพยากรการแพทย์ให้เป็นไปตามกลไกตลาด เพื่อลดปัญหาการขาดแคลน และการกักตุนเพื่อเก็งกำไร (2) การเร่งพัฒนา ระบบการแพทย์ทางไกล ต่อยอดจากช่วงการแพร่ระบาดที่สถิติการเข้ารับบริการ

ในสถานพยาบาลลดลงมากและจัดส่งยาไป ที่บ้านผู้ป่วยแทน และ (3) การลงทุนด้านการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรมทางการแพทย์ของไทยให้มากขึ้น

สำหรับปัจจัยการแพร่เชื้อโควิด-19 มีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อภาวะเศรษฐกิจการคลัง สรุปได้ว่า ตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุจากผลกระทบการแพร่เชื้อโควิด-19 จะเริ่มตั้งแต่ การที่มีผู้เจ็บป่วยจากการติดเชื้อจำนวนมาก อันนำมาสู่ค่าใช้จ่ายในการรักษา และร้ายที่สุดก็คือการเสียชีวิต ซึ่งการที่มีผู้เจ็บไข้ได้ป่วยเป็นจำนวนมาก ทำให้ต้องกักตัวอยู่บ้านและไม่สามารถประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวตามภาวะปกติได้ ในขณะที่ยังมีหนี้สินครัวเรือนที่สูงต้องปรับตัวในการลดค่าใช้จ่ายในครอบครัวลง สอดคล้องกับ Eichenbaum, Rebelo and Trabandt (2020) กล่าวว่า ประชากรสามารถตัดสินใจที่จะลดการบริโภคและการทำงานเพื่อลดความเสียหายของโรคระบาด ตัวแบบใหม่และตัวแบบพื้นฐานต่างคาดว่าผลผลิตจะลดลง แต่ตัวแบบทั้งสองให้เหตุผลที่ต่างกัน โดยตัวแบบพื้นฐานมีการผลิตที่ลดลงเนื่องจากยอดเสียชีวิตที่สูงทำให้เหลือแรงงานในการผลิตลดลง สรุปได้ว่าภาวะเศรษฐกิจหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มีผลกระทบอย่างมาก ทำให้เกิดการหดตัวทางเศรษฐกิจ รูปการณ์เช่นนี้อาจยิ่งทำให้สถานการณ์ในประเทศที่มีหนี้สูงเลวร้ายลงไปอีก ซึ่งทั้งประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนาต่างมีแนวโน้มจะเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจถดถอย สอดคล้องกับ ธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Thailand, 2020) กล่าวว่า เศรษฐกิจโลกในปีนี้จะหดตัวลง 3% จากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งจะทำให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจครั้งเลวร้ายที่สุด กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ได้ชี้ว่า โรคระบาดครั้งนี้ได้จุดให้โลกเข้าสู่วิกฤตการณ์ที่ไม่เหมือนวิกฤตครั้งใดๆ พร้อมกันนี้ยังชี้ว่า การระบาดที่ยืดเยื้อจะเป็นบททดสอบความสามารถในการควบคุมสถานการณ์วิกฤตของรัฐบาล และธนาคารของประเทศต่างๆ สอดคล้องกับ Baker et al. (2020) กล่าวว่า ผลกระทบของการที่เศรษฐกิจทั่วโลกเกิดการชะงักงันจากเชื้อไวรัสนี้ แต่เมื่อเชื้อไวรัสได้แพร่กระจายไปทั่วโลก ผลกระทบดังกล่าวย่อมเกิดขึ้นในวงกว้างอย่างมหาศาลกว่าที่ประมาณการมาก และเมื่อผลภาวะเศรษฐกิจการคลังมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะ

1. การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยในเชิงเศรษฐศาสตร์และศาสตร์สาขาที่เกี่ยวข้องเพื่อพยากรณ์แนวโน้มผลกระทบและกำหนดมาตรการให้ครอบคลุมกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ได้ตรงเป้าหมาย โดยการนำข้อมูลไปใช้ประกอบการวิเคราะห์และอธิบายให้เกิดการกำหนดมาตรการ กฎเกณฑ์ต่างๆ และนโยบายที่สอดคล้องกับการช่วยเหลือทางการคลังหรือการเงินขององค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

2. การนำไปใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ ผลงานวิจัยนี้อาจนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ประกอบการภาคการผลิตหรือภาคธุรกิจและบริการอื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงการปรับตัวทางธุรกิจและกำหนดทิศทางนโยบายหรือกลยุทธ์เชิงธุรกิจและบริการที่เกี่ยวข้องที่สามารถเตรียมความพร้อมการรับมือกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต อีกทั้งสามารถใช้ข้อมูลให้เป็นแนวทางในการขอรับการสนับสนุนและส่งเสริมการประกอบการให้สอดคล้องกับมาตรการหรือทิศทางการช่วยเหลือเยียวยาจากภาครัฐและหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาจากการแพร่เชื้อโควิด-19 ร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 โดยศึกษากลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ และการป้องกันควบคุมโรคตามกฎอนามัยระหว่างประเทศมีพื้นที่และภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมหรือกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำปัจจัยเชิงสาเหตุให้มีความครอบคลุมในทุกมิติทางเศรษฐกิจสังคมและข้อมูลจากหลากหลายทุกภาคส่วนเข้ามาใช้ในการวิเคราะห์ที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. การศึกษาครั้งต่อไปควรนำตัวแปรและทฤษฎีตัวแปรอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตัวแบบงานวิจัยให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการพยากรณ์เศรษฐกิจสังคมต่อเนื่องในระยะยาว 20 ปี เพื่อสามารถวางแผนเศรษฐกิจการคลังที่มีประสิทธิภาพและสามารถพยากรณ์สถานการณ์เพื่อเตรียมรับมือกับภาวะทางเศรษฐกิจการคลังที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยอาจนำตัวแปรและทฤษฎีตัวแปรอื่นๆ เข้ามาพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุจากการแพร่เชื้อโควิด-19 หรือจากเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตให้เกิดประโยชน์สูงสุด

References

- Baker. et al. (2020). *The Unprecedented Stock Market Impact of COVID-19*. Retrieved June 24, 2020, from <https://www.nber.org/papers/w26945.pdf>
- Baker-McKenzie. (2020). *COVID-19 Business Response Series*. Retrieved June 5, 2020, from <https://www.bakermckenzie.com/en/insight/publications/2020/04/covid19-business-response-series>.
- Bank of Thailand. (2020). Thai economy. Retrieved Feb 19, 2020, from <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/Pages/default.aspx>.
- Chanthapong, S., Musthuy, T., & Sukrueng, K. (2020). Covid-19 crisis and a health economics perspective. Retrieved Jul 24, 2020, from https://www.bot.or.th/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_07Jul2020.
- Cheewatrakoolpong, K. (2020). *Impact of COVID-19 on global supply chains and Thailand*. Retrieved May 25, 2020, from <http://www.thanettakij.com/content/columnist/426259>.
- Eichenbaum, Rebelo, & Trabandt. (2020). *The Macroeconomics of Epidemics*. Retrieved April 16, 2020, from <https://www.nber.org/papers/w26882.pdf>
- Export-Import Bank of Thailand (2019). *The first quarter of 2020 performance aims to expand credit and settle debt for entrepreneurs, especially SMEs in the event of COVID-19*. Retrieved April 28, 2020, from <http://www.exim.go.th/>
- Hair. et al. (2006). *Multivariate data analysis*. Pearson Prentice Hall: New Jersey.
- Joreskog, K. G., & Sorbom. (1996). *LISREL 8 Structural Equation Modeling with the SIMPLIS*

Command Language. Chicago: Scientific Software International.

Kapilkarn, M., & Thongsorn, N. (2020). *Solving the mystery of global inflation, before and after COVID-19*. Retrieved May 4, 2020, from

<http://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/default.aspx>.

Pholphirul, P. (2020). *Economic impact of Due to Corona Virus Disease-19*. Retrieved Mach 24, 2020, from <https://www.posttoday.com/finanace-stock/columnist/61863>.

Panpiamrat, W. et al. (2015). *The research project supports the survey of household debt behavior in Thailand and related flexibility estimation, Under the Thai Household Debt Monitoring Research Program and Development of Economic Models for Impact Assessment in Context of Participatory Economic Growth*. Bangkok: Fiscal Policy Office Ministry of Finance.

Thitinanphong, N. (2020). *Macroeconomic Conditions and Government Income Projections for Fiscal Year 2020*. Retrieved April 2, 2020, from

http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parbudet/ewt_dl_ling.php?nid=685&filename=document.